

MAKTABGACHA TA'LIMDA "ILK QADAM" DASTURI

Osio xalqaro universiteti o'qituvchisi

Isomova Farog'at Tojiddinovna

Annotatsiya:

"Ilk qadam" dasturi maktabgacha ta'lim bo'yicha keng qamrovli tashabbus bo'lib, bolalarning kelajakdagi akademik muvaffaqiyatlari uchun mustahkam poydevor qo'yishga qaratilgan. Ushbu maqolada dasturning asosiy tarkibiy qismlari, uning afzalliklari va erta bolalik rivojlanishiga ta'siri o'rganiladi. O'yinga asoslangan ta'lim yondashuvini ta'kidlab, ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarni rivojlantirish orqali "Birinchi qadam" dasturi yosh bolalarni maktabda va undan tashqarida rivojlanish uchun zarur vositalar bilan jihozlaydi.

Kalit so'zlar: "Ilk qadam" dasturi, maktabgacha ta'lim, o'yinga asoslangan ta'lim, ijtimoiy-emotsional ko'nikmalar, erta bolalik rivojlanishi

Kirish:

Maktabgacha ta'lim bolaning kognitiv, ijtimoiy va hissiy rivojlanishini shakllantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. "Ilk qadam" dasturi keng e'tirof etilgan tashabbus bo'lib, u uch yoshdan besh yoshgacha bo'lgan bolalarga yuqori sifatli erta bolalik ta'limini berishga qaratilgan. Ushbu dastur bolalarga o'z qiziqishlarini o'rganish va qo'llab-quvvatlovchi muhitda tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish imkonini beruvchi o'yinga asoslangan ta'lim yondashuviga urg'u beradi. Bundan tashqari, birinchi qadam dasturi empatiya, muloqot va o'zini o'zi boshqarish kabi ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarni rivojlantirishga katta e'tibor beradi.

"Ilk qadam" dasturining afzalliklari:

"Ilk qadam" dasturi ning asosiy afzalliklaridan biri uning har bir bolaning o'ziga xos ehtiyojlari va qobiliyatiga moslashtirilgan individual ta'lim tajribasiga qaratilganligidir. Bolalarga amaliy mashg'ulotlar va ijodiy o'yinlar bilan shug'ullanish imkonini berish orqali dastur faol o'rganish va izlanishga yordam beradi. Bunday yondashuv nafaqat kognitiv rivojlanishni kuchaytiradi, balki bolalarda muammolarni hal qilish va ijodkorlikni rivojlantirishga yordam beradi.

Maktabgacha ta'limdagi "Ilk qadam" dasturi yosh bolalarga ularning ilmiy salohiyatlari uchun mustahkam poydevor yaratishga qaratilgan muhim tashabbusdir. Ushbu dastur bolalarni erta savodxonlik, hisoblash, ijtimoiy ko'nikmalar va hissiy rivojlanishga urg'u berish orqali bolalarni bog'chaga tayyorlashga qaratilgan.

"Ilk qadam" dasturi maktabgachada va undan keyingi davrda bolaning kelajakdagi muvaffaqiyatini shakllantirishda erta bolalik davridagi ta'lim muhimligini tan oladi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, yuqori sifatli maktabgacha ta'lim olgan bolalar o'qishda muvaffaqiyat qozonishadi, kuchli ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantiradilar va bandlik va umumiy farovonlik nuqtai nazaridan uzoq muddatli natijalarga erishadilar.

"Ilk qadam" dasturining asosiy tarkibiy qismlaridan biri bu erta savodxonlikka qaratilgan. Bolalar kitoblar, hikoyalar va tilga boy muhitlar bilan tanishadilar, bu ularga fonemik ong, harflarni aniqlash va lug'atni rivojlantirish kabi o'qishdan oldin muhim ko'nikmalarni rivojlantirishga yordam beradi. Erta yoshdan kitob o'qishga mehr uyg'otish orqali bolalar keyinchalik mohir kitobxon bo'lishlari mumkin.

Hisoblash "Ilk qadam" dasturining yana bir muhim jihati hisoblanadi. Bolalar sanash, saralash, naqsh solish va masalani yechish kabi asosiy matematik ko'nikmalarni rivojlantirishga

yordam beradigan amaliy mashg'ulotlar bilan shug'ullanadilar. Ushbu asosiy ko'nikmalar maktabda rivojlangan matematik tushunchalar uchun zamin yaratadi.

“Ilk qadam” dasturida ijtimoiy va hissiy rivojlanish ham ustuvor hisoblanadi. Bolalar tengdoshlari bilan qanday munosabatda bo'lishni, his-tuyg'ularini sog'lom yo'llar bilan ifodalashni va ijtimoiy vaziyatlarni samarali boshqarishni o'rganadilar. Bu ularning o'ziga bo'lgan ishonchi va chidamliligini oshirishga yordam beradi, ularni sinfda ham, sinfdan tashqarida ham muvaffaqiyatga yo'naltiradi.

“Ilk qadam” dasturi akademik tayyorgarlikdan tashqari, yugurish, sakrash va toqqa chiqish kabi qo'pol motorli ko'nikmalarni rivojlantiruvchi mashg'ulotlar orqali jismoniy rivojlanishga ham qaratilgan. Nozik vosita mahorati, shuningdek, kesish, rang berish va chizishni o'z ichiga olgan badiiy loyihalar orqali ham sayqallanadi.

Umuman olganda, maktabgacha ta'limdagi “Ilk qadam” dasturi bolalarni keyingi hayotda muvaffaqiyatga erishishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Ularning intellektual, ijtimoiy, hissiy va jismoniy o'sishini qo'llab-quvvatlovchi tarbiyaviy muhitni ta'minlash orqali ushbu dastur yosh o'quvchilarni akademik va shaxsiy rivojlanishi uchun zarur vositalar bilan jihozlaydi. “Birinchi qadam” dasturi kabi tashabbuslar orqali yuqori sifatli maktabgacha ta'limga sarmoya kiritish nafaqat alohida bolalar, balki butun jamiyat uchun ham barchaning yorqin kelajagini ta'minlash orqali foydalidir.

Bundan tashqari, “Ilk qadam” dasturida ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarga urg'u berish bolalarga tengdoshlari va o'qituvchilari bilan ijobiy munosabatlar o'rnatishga yordam beradi. Bolalarga o'z his-tuyg'ularini samarali ifoda etish, nizolarni tinch yo'l bilan hal qilish va boshqalar bilan hamkorlikda ishlashga o'rgatish orqali dastur sinf ichida ham, undan tashqarida ham sog'lom ijtimoiy munosabatlar uchun mustahkam poydevor yaratadi.

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, “Ilk qadam” dasturi maktabgacha ta'limning samarali tashabbusi bo'lib, o'yinga asoslangan ta'lim va ijtimoiy-emotsional rivojlanishga ustuvor ahamiyat beradi. Yosh bolalarga o'z qiziqishlarini o'rganish, ijodiy faoliyat bilan shug'ullanish, muloqot va empatiya kabi muhim hayotiy ko'nikmalarni shakllantirish imkoniyatini berish orqali dastur ularni maktabda va undan tashqarida muvaffaqiyatga yo'naltiradi. Shaxsiylashtirilgan ta'lim tajribasi va qo'llab-quvvatlovchi muhitni yaratishga qaratilgan “Ilk qadam” dasturi erta bolalik rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatishda davom etmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Maxmudova, N. (2018). THE ROLE OF COMPUTER TECHNOLOGIES IN THE INNOVATIVE TRAINING PROCESS. *Экономика и социум*, (3 (46)), 34-36.
2. Hikmatovna, M. N. (2023). Goals and Tasks of Education. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(9), 360-362.
3. Hikmatovna, M. N. (2023). BOSHLANG'ICH SINFLARDA TEXNOLOGIYA FANINI O'QITISH JARAYONIDA QO'LLANILADIGAN METOD VA VOSITALAR. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 1(5), 339-344.
4. Hikmatovna, M. N. (2023). Tarbiyaning Maqsad Va Vazifalari. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(9), 386-388.
5. Mahmudova, N. H. (2023). Influence of family environment on personal socialization. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-*

2157), 1(10), 440-446.

6. Nigora Hikmatovna Mahmudova. (2023). BASIC TASKS OF TEACHING THE SCIENCE OF "EDUCATION" IN PRIMARY GRADES. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(10), 447-452.

7. Hikmatovna, M. N. (2024). Shaxs kamoloti ijtimoiy-biologik hodisa, pedagogik jarayon obyekti va subyekti sifatida. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 2(1), 31-43.

8. Mahmudova Nigora Hikmatovna. (2024). INFLUENCE OF FAMILY ENVIRONMENT ON PERSONAL SOCIALIZATION. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 164-170.

9. Hikmatovna, M. N. (2024). CONTENT OF THE INTERNATIONAL ASSESSMENT PROGRAM. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 2(2), 88-94.

10. Sobirovna, S. Y. (2023). O 'YIN ORQALI BOLA TAFAKKURI VA NUTQINI OSTIRISH. *SAMARALI TA'LIM VA BARQAROR INNOVATSIYALAR*, 1(3), 93-99.

11. Yulduz, S. (2023). KREATIV YONDASHUVLAR ASOSIDA BOLALAR NUTQI VA TAFAKKURINI RIVOJLANTIRISH. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 23(2), 87-92.

12. Yulduz, S. (2023). МАКТАБГАЧА YOSHDAGI BOLALARDA EKOLOGIK TA'LIM BERISHNING O'ZIGA XOSLIGI. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 21(3), 124-129.

13. Sobirovna, S. Y. (2022). PEDAGOGNING KREATIVLIGI BOLALAR IJODIY RIVOJLANISHINING ZARUR SHARTI. *PEDAGOGS jurnali*, 1(1), 219-220.

14. Sobirovna, S. Y. (2022). KICHIK MAKTAB YOSHDAGI O 'QUVCHILAR BILISH FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI. *PEDAGOGS jurnali*, 1(1), 158-160.

15. Sobirovna, Y. S. (2023). Methods and Tools of Economic Education in Preschool Children. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(9), 109-115.

16. Sobirovna, S. Y. (2023). METODIST FAOLIYATI ASOSLARI. *SAMARALI TA'LIM VA BARQAROR INNOVATSIYALAR*, 1(5), 108-114.

17. Sobirovna, S. Y. (2023). Creativity in the work of an educator. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(10), 361-367.

18. Sidiqova Yulduz. (2024). SYUJETLI-ROLI O'YINLARNING BOLA FAOLIYATIDAGI AHAMIYATI. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 2(1), 44-51.

19. Sidiqova Yulduz Sobirovna. (2024). МАКТАБГАЧА TA'LIMDA NUTQ, MULOQOT O'QISH VA YOZISH MALAKALARINING SOHALARI. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 2(1), 52-62.

20. Sobirovna, S. Y. (2024). AESTHETIC EDUCATION AS A TOOL TO LEAD CHILDREN TO PERFECTION. *МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА*, 2(2), 354-367.

21. Yulduz, S. (2024). Estetik tarbiya bolalarni komillikka yetaklovchi vosita sifatida. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 2(2), 95-106.
22. Isomova, FATQ (2022). THE IMPORTANCE OF SPEECH DEVELOPMENT ACTIVITIES IN PREPARING CHILDREN FOR SCHOOL EDUCATION IN PRESCHOOL EDUCATIONAL ORGANIZATIONS. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(1), 947-949.
23. G'aniyevna, P. R. F. (2022, June). MAKTABGA TAYYORLOV GURUHLARI UCHUN SAVODXONLIKKA O'RGATISH MASHG'ULOTLARIDA, A'HARF-TOVUSHINI O'RGATISH METODIKASI. In E Conference Zone (pp. 38-41).
24. O'ktam qizi Buxoro, S. M. (2022). BOLANING NUTQINI RIVOJLANTIRUVCHI O 'YINLAR. *PEDAGOGS jurnali*, 1(1), 484-486.
25. Oktam's, S. M. (2023). Methods and Tools of Speech Development of Small Group Children in Preschool Education Organization. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(9), 104-108.
26. O'ktam qizi Shukurova, M. (2023). Speech grow up in training using interactive methods. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(10), 357-360.
27. O'ktam qizi Shukurova, M. (2023). The importance of genres of folklore in the education of preschool children. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 1(5), 96-99.
28. Shukurova, M. (2023). METHODS AND METHODS OF INCREASING CHILDREN'S SPEECH IN A PRESCHOOL ORGANIZATION. *Modern Science and Research*, 2(10), 477-480.
29. Madina O'ktamovna Shukurova. (2024). " Growing children's speech in the process of introducing them to the environment and nature ". *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 130-135.
30. Shukurova, M. (2024). OILADA FARZAND TARBIYASIDA OTANING ROLI. ZAMONAVIY TARAQQIYOTDA ILM-FAN VA MADANIYATNING O 'RNI, 3(2), 162-167.
31. Bahriyeva, P. N., & Ro'ziyeva, M. Y. (2023). Reforms and Innovations in the Educational System in Uzbekistan. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(6), 47-51.
32. Ruzieva, M. Y. (2017). Expression of Attitude to Colors in Turkic National Ritual Songs. *Anglisticum. Journal of the Association-Institute for English Language and. American Studies*, 6(1), 54.
33. Ro'ziyeva, M. Y. (2021). O'qish darslarida fasllar bilan bog'liq matnlar va ularning ahamiyati: DOI: 10.53885/edinres. 2021.86. 66.011 Ro'ziyeva MY, Boshlang 'ich ta'lim nazariyasi kafedrasida mudiri, fffd (PhD) Madinabonu Xayrulloeva, BuxDU, boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 4 kurs talabasi. In *Научно-практическая конференция* (pp. 23-24).
34. Ro'ziyeva, M. (2021). FOLKLORSHUNOSLIKDAGI YANGI BOSQICHLAR VA ULARNING TA'LIM JARAYONIDAGI AHAMIYATI: Mohichehra Ro'ziyeva, BuxDu Boshlang'ich ta'lim nazariyasi kafedrasida mudiri, PhD, dotsent. In *Научно-практическая конференция* (pp. 21-22).

35. Ситора Икромовна Акбаровна. (2024). РАЗВИТИЕ СОЗНАНИЯ И ОБУЧЕНИЕ СТУДЕНТОВ ПОНЯТИЯМ БЕССОЗНАТЕЛЬНОГО. Multidisciplinary Journal of Science and Technology, 4(3), 157–163.
36. Ниёзова, Д. Б., Кодирова, Н. К., Курбанова, Л. М., Акбаров, Х. И., & Каттаев, Н. Т. (2019). Синтез и физико-химические свойства хитозан-кремнеземных нанокomпозиционных материалов. *Universum: химия и биология*, (6 (60)), 68-72.
37. Toshboyeva, S. Q., Hamidov, S. X., & Qurbanova, L. M. (2021). Elektrolitik dissotsiyalanish nazariyasini o'qitishni AKT asosida takomillashtirish. *Science and Education*, 2(3), 357-361.
38. Qurbanova, L. M., & Qurbonova, D. N. (2021). ZOMIN SHIFOBAXSH O'SIMLIKLARINING HUSUSIYATLARI. *Журнал естественных наук*, 1(3).
39. Qurbanova, L. M., Mullajonova, Z. S., & Toshboyeva, S. K. (2021). "NEFTNI QAYTA ISHLASH" MAVZUSINI OQITISHDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH. *Science and Education*, 2(3), 362-366.
40. Erkinovich, X. Z., Murodullavena, K. L., Mamadievich, R. Z., Mamirkulovich, M. Z., Xidirovna, L. Z., Oblakulovich, K. S., & Axmadjonovich, S. S. (2021). Improving the Surgical Treatment of Patients with a Biliary Disease Complicated by Mirizzy Syndrome. *Annals of the Romanian Society for Cell Biology*, 25(6), 14697-14702.
41. Курбанова, Л. М., Хидиров, З. Э., & Абдураимов, З. А. (2021). КЛИНИКО-ЭПИДЕМИОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ТЕЧЕНИЯ БРУЦЕЛЛЁЗА В ВОЗРАСТНОМ АСПЕКТЕ В САМАРКАНДСКОЙ ОБЛАСТИ. *Достижения науки и образования*, (1 (73)), 61-68.
42. Qurbanova, L. M., & Toshboyeva, S. K. (2021). KIMYOVIY TAJRIBALAR-O'QUVCHILARNING KIMYODAN TAYYORGARLIK DARAJASINI OSHIRISHDA MUHIM OMIL. *Журнал естественных наук*, 1(3).
43. Qurbanova, L. M., & Qarshiboyev, B. I. (2021). NAVBAHOR GILLARINING GLITSERIN BILAN MODIFIKASİYALANGAN YUQORI GIDROLIZLANGAN POLIAKRILONITRIL (RS-2-3) ASOSIDA FIZIK-KIMYOVIY XOSSALARINI O'RGANISH. *Журнал естественных наук*, 1(3).
44. Uktamovich, K. E., Oblakulovich, K. S., Murodullaevna, K. L., Hidirovna, L. Z., & Aslamovna, K. G. (2021). Effects of cellular cord blood on skin pathology in laboratory animals. *Central Asian Journal of Medical and Natural Science*, 2(1), 116-122.
45. Qurbanova, L. M. (2021). PISA XALQARO BAHOLASH DASTURINING AMALIY AHAMIYATI. *Academic research in educational sciences*, 2(CSPI conference 1), 1497-1500.
46. Narzullaevna, K. S., Esirgapovich, K. A., Xalimovich, J. M., Murodillaevna, B. R. S. K. L., Solijonovna, U. O., & Naimovich, B. B. (2021). What is Ecology?. *Annals of the Romanian Society for Cell Biology*, 3341-3345.
47. Qurbanova, L. M., & Suhanbarov, A. M. O. G. L. (2021). ZAMONAVIY TA'LIMGA QO'YILADIGAN TALABLAR. *Academic research in educational sciences*, 2(CSPI conference 1), 1132-1135.

48. Ro'ziyeva, M. Y., & Azamova, N. U. B. (2024). BADIY ADABIYOTDA MAKON VA ZAMON TUSHUNCHASI VAULARNING KELIB CHIQISHI. *Analysis of world scientific views International Scientific Journal*, 2(2), 22-26.
49. Ruzieva, M. Y. (2016). EXPRESSION OF ATTITUDE TO COLORS IN TURKIC NATIONAL RITUAL SONGS. *Социосфера*, (4), 50-55.
50. Ro'ziyeva, M. (2021). FOLKLORSHUNOSLIKDAGI YANGI BOSQICHLAR VA ULARNING TA'LIM JARAYONIDAGI AHAMIYATI: Mohichehra Ro'ziyeva, BuxDu Boshlang'ich ta'lim nazariyasi kafedراسи mudiri, PhD, dotsent. In *Научно-практическая конференция* (pp. 21-22).
51. Рузиева, М. Я. (2019). ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ПРИ ПРЕПОДАВАНИИ ЖАНРОВ ФОЛЬКЛОРА НА УРОКАХ ЛИТЕРАТУРЫ. *ББК 71.0 И74 Редакционная коллегия Ответственный редактор*, 46.
52. Zainagalina, L. Z., Petrova, L. V., Suleymanov, R. I., Petrov, V. A., Gaforov, A. K., & Khuziakhmetova, L. D. (2017). Features of realization of score-rating system. In *Актуальные вопросы высшего профессионального образования* (pp. 196-198).
53. Зайнагалина, Л. З., Габдрахимов, М. С., Петрова, Л. В., & Сулейманов, Р. И. (2016). Организация академической мобильности студентов. In *Актуальные вопросы инженерного образования-2016* (pp. 46-50).
54. Suleimanov, R. I., Khabibullin, M. Y., & Suleimanov, R. I. (2021, October). Analysis of causes of failure of the electric centrifugal pump elements by the methods of automated diagnostics. In *Journal of Physics: Conference Series* (Vol. 2061, No. 1, p. 012027). IOP Publishing.
55. Сулейманов, Р. И., Хабибуллина, Р. Г., Габдрахимов, М. С., & Давыдова, О. В. (2016). Проверка на оригинальность текста выпускных квалификационных работ. In *Актуальные вопросы инженерного образования-2016* (pp. 76-82).
56. Oblakluovich, K. S., Uktamovich, K. E., Muradovich, Y. M., & Ibragimovich, S. R. (2022). Pathomorphological features of thymus in intrauterine-infected newborns with body hypotrophy. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 12(4), 22-31.
57. Suleymanov, R. I. (2024). MODERN METHODS OF TREATMENT OF CHRONIC GASTRITIS. *World Bulletin of Public Health*, 32, 80-82.
58. Suleymanov, R. I. (2024). Surgical Intervention for Complicated Peptic Ulcer Disease. *American Journal of Pediatric Medicine and Health Sciences* (2993-2149), 2(2), 470-475.
59. Сулейманов, Р. И. (2024). ЯЛЛИҒЛАНИШГА ҚАРШИ 2 ТУРДАГИ ДОРИ ВОСИТАЛАРИ ПОЛИПРАГМАЗИЯСИДА БУЙРАКЛАРНИНГ МОРФОМЕТРИК ПАРАМЕТРЛАРИНИНГ ЎРГАНИШ. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 2(2), 166-172.
60. Akbarovna, I. S. (2023). THE DEVELOPMENT OF CONSCIOUSNESS AND THE TEACHING OF CONCEPTS OF THE UNCONSCIOUS TO STUDENTS. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 1(5), 107-114.